

POSTANOWIENIE

Dnia 6 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera

w sprawie z powództwa Wojewódzki Szpital [...] w K.

przeciwko E. C.

o zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych pracowników,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 6 czerwca 2023 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 29 grudnia 2021 r., sygn. akt VIII Pa 150/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanej kwotę 1.350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Pozwem z 20 listopada 2017 r. Wojewódzki Szpital [...] w K. (obecnie [...] Centrum [...] w K.) wniósł o zasądzenie od pozwanej E. M. (obecnie C.) kwoty 14.003 zł, wraz z odsetkami od dnia wniesienia pozwu, tytułem zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych pracownika.

Nakazem zapłaty z 23 listopada 2017 r., wydanym w postępowaniu upominawczym, Sąd Rejonowy w Lesznie nakazał pozwanej, aby zapłaciła, na rzecz strony powodowej, dochodzoną kwotę 14.003 zł wraz z ustawowymi

odsetkami za opóźnienie, liczonymi od 20 listopada 2017 r. do dnia zapłaty, oraz kwotę 2.592,25 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów postępowania, w tym kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów zastępstwa procesowego strony powodowej.

Pismem procesowym z 27 grudnia 2017 r. pozwana wywiodła sprzeciw od wydanego w sprawie nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesowych, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Rejonowy w Lesznie, wyrokiem z 16 lipca 2021 r., zasądził od pozwanej na rzecz strony powodowej, kwotę 14.002,14 z odsetkami za opóźnienie od 20 listopada 2017 r.

Apelację od tego wyroku wniosła pozwana.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, wyrokiem z 29 grudnia 2021 r., zmienił zaskarżony wyrok ten sposób, że: 1) oddalił powództwo, 2) zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2.717 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za pierwszą instancję. Dodatkowo, zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2.051 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za postępowanie apelacyjne.

Sąd drugiej instancji przyjął ustalenia Sądu Rejonowego za własne. W sprawie ustalono, że pozwana – począwszy od 11 maja 2009 r. – była zatrudniona u powoda, u którego w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała obowiązki młodszego asystenta-psychologa, od 1 lipca 2012 r. obowiązki psychologa, a od 1 stycznia 2016 r. obowiązki psychologa klinicznego.

W dniu 30 czerwca 2009 r. pozwana złożyła do powoda prośbę o pozwolenie na rozpoczęcie szkolenia pod nazwą „Podstawy [...]”, organizowanego przez [...] Centrum Psychodynamiczne, będące pierwszym etapem czteroletniej „Szkoły [...]” atestowanej przez Polskie Towarzystwo Psychologiczne. Jednocześnie pozwana złożyła prośbę o dofinansowanie kursu, którego całkowity koszt wynosił 5.200 zł. W dniu 10 lipca 2009 r. pozwana podpisała z pracodawcą umowę, na mocy której zobowiązała się do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i w tym celu podjęła kształcenie w [...] Centrum Psychodynamicznym w formie szkolenia z zakresu „Podstaw [...]”. Zgodnie z umową szkolenie obejmowało okres od 25 września 2009

r. do 30 września 2010 r. Obowiązkiem pracodawcy wynikającym z zawartej umowy było pokrycie 90% kosztów opłaty za kształcenie, udzielenie płatnego urlopu szkoleniowego na udział w obowiązkowych zajęciach ustalonych przez organizatora kursu, zwrot 75% kosztów przejazdów obliczonych według zasad obowiązujących przy podróżach służbowych na terenie kraju po przedstawieniu biletu, zwrot kosztów zakwaterowania w kwocie do 80 zł za dobę. Z kolei obowiązkiem pracownika wynikającym z zawartej umowy było aktywne uczestnictwo we wszystkich zajęciach odbywających się w ramach kształcenia i przedstawianie potwierdzeń pobytu i udziału w kształceniu, rozliczenie kosztów przejazdu i zakwaterowania w terminie czternastu dni po każdorazowym pobycie i udziale w kształceniu oraz po przepracowaniu u pracodawcy co najmniej trzech lat od ukończenia kształcenia, to jest do 30 września 2013 r., pod rygorem zwrotu kosztów otrzymanych od pracodawcy świadczeń. Ponadto, pozwana zobowiązała się do zwrotu wszelkich kosztów, w przypadku odmowy ze strony pracownika zawarcia kolejnej umowy o pracę przed upływem trzech lat od ukończenia kształcenia, zdania egzaminu końcowego w najbliższym terminie przewidzianym przez organizatora kształcenia, w przypadku, gdy kończy się ono egzaminem, a także zwrotu kosztów w przypadku nieukończenia kształcenia i nieprzedstawienia dokumentu potwierdzającego fakt ukończenia kształcenia. Zwrot wszelkich kosztów na rzecz pracodawcy został zagwarantowany w umowie także w przypadku, gdy pracodawca rozwiąże z pracownikiem umowę o pracę z winy pracownika lub z powodu nieprzestrzegania umowy o zakazie wykonywania działalności konkurencyjnej w trakcie trwania stosunku pracy, podczas trzyletniego okresu od ukończenia kształcenia.

Pismem z 11 stycznia 2010 r. pozwana zwróciła się do dyrektora powodowego szpitala z prośbą o wyrażenie zgody na uczestnictwo w indywidualnych spotkaniach superwizyjnych prowadzonych przez psychoterapeutę będącego certyfikowanym superwizorem Polskiego Towarzystwa Psychologicznego oraz sfinansowanie lub dofinansowanie tychże spotkań i zwrot kosztów dojazdów. Pozwana podała w tym piśmie, że korzystanie z superwizji jest warunkiem koniecznym, aby uzyskać certyfikat terapeuty.

W dniu 4 lutego 2010 r. strony podpisały aneks numer 1 do umowy dotyczącej finansowania kształcenia z 10 lipca 2009 r. Na mocy aneksu zmieniony został § 1 rzeczony umowy, na podstawie którego pozwana zobowiązywała się do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i w tym celu miała podjąć kształcenie polegające na uzyskaniu certyfikatu psychoterapeuty Sekcji Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychologicznego lub/oraz Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, które obejmowało podjęcie szkolenia „Szkoła [...]” organizowanego przez [...] Centrum Psychodynamiczne, które odbyć się miało w okresie od 25 września 2009 r. do 30 września 2013 r., oraz podjęcie innych szkoleń niezbędnych do uzyskania certyfikatu, a także uzyskanie go w możliwie najkrótszym terminie od daty zakończenia wyżej wymienionych szkoleń, najpóźniej do 31 grudnia 2014 r. Pracodawca zastrzegł również, że szkolenia, które podjąć miała pozwana, powinny być zaakceptowane przez bezpośredniego przełożonego oraz dyrektora. Zmianie uległ także sposób regulowania kosztów uczestnictwa w każdym kolejnym etapie kształcenia oraz zasady zwrotu kosztów przejazdów i zakwaterowania. Zapis umowy dotyczący przepracowania u pracodawcy co najmniej trzech lat od ukończenia kształcenia, to jest do 30 września 2013 r., został zastąpiony zapisem, że pracownik zobowiązuje się przepracować u pracodawcy co najmniej trzy lata od daty uzyskania certyfikatu psychoterapeuty pod rygorem zwrotu kosztów otrzymanych świadczeń od pracodawcy. Analogicznie zmieniony został również zapis dotyczący zwrotu kosztów w przypadku nieukończenia kształcenia i nieprzedstawienia dokumentu potwierdzającego fakt ukończenia kształcenia (certyfikat psychoterapeuty PTP) lub niedopełnienia zobowiązań związanych ze zdaniem egzaminu końcowego, jeżeli kształcenie zakończyć się miało egzaminem.

Strony aneksowały jeszcze kilkakrotnie umowę dotyczącą finansowania kształcenia z 10 lipca 2009 r.: w dniu 12 stycznia 2011 r. zawarły aneks nr 2, w dniu 21 marca 2012 r. zawarły aneks nr 3, w dniu 26 lipca 2012 r. zawarły aneks nr 4, w dniu 11 sierpnia 2014 r. zawarły aneks nr 5, w dniu 17 lutego 2015 r. zawarły aneks nr 6, w dniu 5 kwietnia 2016 r. zawarły aneks nr 7 i w dniu 16 czerwca 2016 r. zawarły aneks nr 7. Aneksy od 2 do 5 związane były ze zmianą zasad zwrotu kosztów przejazdu. Aneksem nr 6 strony zmieniły końcowy termin uzyskania

certyfikatu psychoterapeuty na 30 czerwca 2016 r., a aneksem nr 7 z 16 czerwca 2016 r. po raz kolejny zmieniły końcowy termin uzyskania certyfikatu na 30 czerwca 2017 r. Podpisanie aneksów nr 6 i 7 przez strony poprzedzone było prośbami pozwanej: z 2 lutego 2015 r., w której jako uzasadnienie swego wniosku wskazała brak odpowiedniej ilości godzin superwizyjnych z racji niskiej dostępności superwizorów, oraz z 10 czerwca 2016 r., w której podała, że jej prośba wynika z konieczności sprostania skomplikowanym wymogom Polskiego Towarzystwa Psychologicznego i specyficznym wymogom jej superwizorów, a także z powodu zaangażowania w uzyskanie tytułu specjalisty psychologii klinicznej. Podczas realizacji procesu kształcenia pozwana składała liczne wnioski o wyrażenie zgody na odbycie kształcenia, zwrot kosztów podróży, udział w sympozjach czy konferencjach.

Pozwana 8 czerwca 2013 r. uzyskała dyplom psychoterapeuty psychodynamicznego z tytułu ukończenia Szkoły [...] jako całościowego, czteroletniego szkolenia z zakresu psychoterapii. Pismem z 28 kwietnia 2017 r. pozwana wypowiedziała powodowi umowę o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. Pozwana nie przedłożyła przy tym żadnego dokumentu wskazującego na uzyskanie przez nią certyfikatu psychoterapeuty. Pozwana od 1 sierpnia 2017 r. podjęła pracę w H. Spółce z o.o. z siedzibą w P. na czas nieokreślony na stanowisku psychologa klinicznego.

Z uwagi na brak realizacji przyjętego zobowiązania dotyczącego uzyskania certyfikatu psychoterapeuty i rozwiązania umowy o pracę przez pozwaną, powód na podstawie postanowień umowy z 10 lipca 2009 r., zmienionej następnie opisanymi aneksami, wystawił 19 lipca 2017 r. notę obciążeniową numer [...] na kwotę 33.816,02 zł, którą obciążył pozwaną z tytułu zwrotu poniesionych kosztów podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pozwaną.

Pozwana, po otrzymaniu noty obciążeniowej, wezwała powoda do mediacji i dokonania korekty noty obciążeniowej, w ten sposób, by nie obejmowała ona swym zakresem szkolenia realizowanego w ramach [...] Centrum Psychodynamicznego. Jednocześnie w piśmie wyjaśniła, że bezsporną kwotą zwrotu kosztów kształcenia, w jej opinii, jest kwota 12.922,41 zł, którą to kwotę 11 sierpnia 2017 r. przelała na konto powoda. Strony, w wyniku podjętych prób ugodowego załatwienia sprawy,

nie doszły do porozumienia. Ostatecznie powód odstąpił od żądania od pozwanej kwoty 6.891,47 zł, będącej równowartością kosztów rocznego kształcenia za okres od dnia podpisania pierwotnej umowy 10 lipca 2009 r., jednocześnie żądając uregulowania należności w pozostałej kwocie 14.002,14 zł.

W ocenie Sądu Okręgowego, ani z uzasadnienia pozwu, ani, co słusznie podnosi w apelacji pozwana, z uzasadnienia Sądu pierwszej instancji nie wynika, za który etap szkolenia pozwana powinna zwrócić powodowi koszty związane z podnoszeniem kwalifikacji. W istocie trudno ustalić, co wchodzi w zakres roszczenia zapłaty kwoty 14.002,14 zł, skoro powód nie domagał się zwrotu kosztów szkolenia dotyczącego „Podstaw [...]”. Natomiast koszty objęte aneksem nr 1 do umowy pozwana zwróciła powodowi, ponieważ nie uzyskała certyfikatu psychoterapeuty Sekcji Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychologicznego lub/oraz Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego. Sąd drugiej instancji podkreślił ponadto, że w punkcie 2 aneksu nr 1 zmieniono § 2 ust. 2 lit. a pierwotnej umowy w ten sposób, że powód zobowiązał się do pokrycia kosztów każdego kolejnego etapu szkolenia. Sąd Okręgowy uznał, że skoro aneks nr 1 dotyczył etapu szkolenia prowadzącego do uzyskania certyfikatu, którego pozwana ostatecznie nie uzyskała, i dlatego zwróciła powodowi koszty związane z tym szkoleniem, to nie wiadomo, co składa się na kwotę dochodzoną w niniejszym postępowaniu. Innymi słowy, jakie wydatki powoda składają się na kwotę 14.002,14 zł.

Zdaniem Sądu drugiej instancji, rację miała pozwana, że powód podpisał z nią aneks w celu obejścia negatywnych konsekwencji pierwotnej umowy. Pozwana ukończyła bowiem szkolenie, które było przedmiotem pierwotnej umowy. Nie ma przy tym znaczenia czy szkolenia, które obejmowała umowa oraz aneks, były szkoleniami niezależnymi. Istotne jest to, że pozwana wypełniła warunek pierwotnej umowy i przez określony czas pracowała u powoda. Skoro pozwana uzyskała certyfikat KCP, a ponadto pracowała dla powoda przez ponad 3 lata, to jego sztuczne wydłużanie, w drodze aneksu nr 1 zamiast kolejnej umowy, jest działaniem naruszającym zasady współzycia społecznego oraz stanowi obejście przepisów prawa. Praktyka powoda doprowadziła do coraz mocniejszego związania pracownika z pracodawcą – ostatecznie pozwana byłaby zobowiązana do zwrotu coraz większych kwot, a w celu uwolnienia się od tego obowiązku musiałaby

świadczyć pracę przez okres nieprzewidziany umową zmienioną aneksem nr 1, przez okres przekraczający 3 lata, przewidziany w art. 103⁵ Kodeksu pracy.

Stosując art. 18 § 2 k.p., należy przyjąć, że postanowienie aneksu zawierające wymienione zobowiązanie pozwanej jest nieważne, a umowę w tym zakresie należy traktować jako zawartą na 3 lata po ukończeniu podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Podsumowując, Sąd Okręgowy uznał, że pozwana należycie wywiązała się ze zobowiązania wobec powoda, jako pracodawcy w zakresie zwrotu kosztów związanych z podnoszeniem kwalifikacji. Mając bowiem świadomość tego, że nie uzyskała certyfikatu, o którym stanowi aneks nr 1, zwróciła powodowi kwotę 12.922,14 zł. Powód nie wykazał, aby kwota 14.002,14 zł dochodzona w postępowaniu dotyczyła powołanej umowy z 10 lipca 2009 r. zmienionej aneksem nr 1. Wreszcie w § 4 umowy z 10 lipca 2009 r. strony postanowiły, że „w uzasadnionym wypadku pracodawca może zwolnić pracownika z obowiązku zwrotu świadczeń otrzymanych od pracodawcy zgodnie z § 2.” Postępowanie dowodowe wykazało, że sytuacja prywatna pozwanej zmieniła się na przestrzeni czasu, która to okoliczność powinna zostać oceniona jako „uzasadniony wypadek”, jeżeli rzeczywiście pozostały jakiekolwiek kwoty należne powodowi w związku z podnoszeniem kwalifikacji przez pozwaną.

Zasadność zarzutów naruszenia prawa materialnego, podniesionych w apelacji przez pozwaną, spowodowała konieczność zmiany zaskarżonego wyroku na mocy art. 386 § 1 k.p.c. w ten sposób, że powództwo oddalono.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu wniósł powód, zaskarżając wyrok w całości. Skargę kasacyjną oparł na podstawach: 1) naruszenia prawa materialnego: art. 18 § 2 k.p. oraz art. 58 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 103 k.p. w związku z § 6 rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 12 października 1993 r. w sprawie zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia ogólnego dorosłych (Dz.U. z 1993 r. Nr 103, poz. 472 ze zm.) i w związku § 2 ust 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień i poprzedzającego go rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń

gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień;
2) naruszenia przepisów postępowania: art. 382 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., a także art. 327¹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i w związku z art. 3 ustawy z dnia 20 maja 2010 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2010 r. Nr 105, poz. 655), oraz art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 327¹ § 1 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

Powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Poznaniu i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego według norm przepisanych; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu w całości i o orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie apelacji pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W ocenie skarżącego, w sprawie zachodzi potrzeba wykładni § 6 ust. 2 w związku z § 1 ust. 2 pkt 1 i w związku § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 12 października 1993 r. w sprawie zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia ogólnego dorosłych, budzącego poważne wątpliwości w zakresie odpowiedniego stosowania obowiązku zwrotu przez pracownika części lub całości kosztów poniesionych przez pracodawcę w celu podnoszenia kwalifikacji pracownika w podstawowej działalności w zakresie ochrony zdrowia, w sytuacji rozwiązania za wypowiedzeniem umowy o pracę przez pracownika. Wątpliwości budzi możliwość naliczenia tych kosztów w wysokości proporcjonalnej do czasu pracy w czasie nauki w sytuacji, gdy nauka nie została zakończona.

Ponadto, powód podniósł, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona wobec całkowitego pominięcia przez Sąd Okręgowy specyfiki podnoszenia kwalifikacji przez personel działalności podstawowej podmiotów leczniczych i wymogów realizacji świadczenia gwarantowanego z zakresu opieki psychiatrycznej, w tym dotyczących personelu medycznego stawianego przez przepisy prawa w zakresie świadczeń gwarantowanych udzielanych przez podmioty lecznicze na

podstawie art. 15 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 1285 ze zm.) i na podstawie § 2 pkt 5 lit. c rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień (Dz.U. z 2019 r., poz. 1285 ze zm.) i poprzedzającego go rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień (Dz.U. z 2013 r., poz. 1386 ze zm.).

Pozwana, w odpowiedzi na skargę kasacyjną, wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365 i z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu

Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej o tym, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić oraz uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy biorąc pod uwagę potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

Z kolei formułując wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oparty na przesłance przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, o tyle dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w

szczegóły faktyczne czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu mających zastosowanie przepisów prawa i doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

W rozpoznawanej sprawie nie zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa powołanych przez stronę skarżącą. Nie przekonuje także argument o oczywistej zasadności skargi z uwagi na rażące naruszenie (pominięcie) wskazanych przepisów.

Należy pokreślić, że rozstrzygany spór dotyczył zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na podniesienie kwalifikacji zawodowych pracownika. Źródłem praw i obowiązków w takim zakresie jest umowa prawa pracy, zawarta między pracownikiem a pracodawcą. Istota rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji sprowadzała się do właściwej wykładni umowy i ustalenia, czy powód wykazał, że przysługuje mu roszczenie z tej umowy wywodzone. W tym stanie rzeczy, przepisy prawa pracy regulujące podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez pracownika pełniły rolę wzorca dla oceny praw i obowiązków umownych w świetle art. 18 § 1 i 2 k.p.

Strona skarżąca nie powołuje się na powyższy przepis we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, mimo że stanowił on podstawę dla Sądu drugiej instancji do uznania, że postanowienie aneksu zawierające zobowiązanie pozwanej do przepracowania u pracodawcy co najmniej trzech lat od daty uzyskania certyfikatu psychoterapeuty pod rygorem zwrotu kosztów otrzymanych świadczeń od pracodawcy jest nieważne, a umowę w tym zakresie należy traktować jako zawartą na trzy lata po ukończeniu danego etapu podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Umowne wydłużanie okresu zobowiązania do pozostania w zatrudnieniu pod rygorem zwrotu wszystkich kosztów szkolenia zostało przez Sąd *meriti* uznane za sprzeczne z prawem pracy.

Zasady rozliczania kosztów podnoszenia kwalifikacji, przyjęte w powszechnym prawie pracy, nie budziły wątpliwości Sądu drugiej instancji. Przepisy

powoływane przez stronę skarżącą nie miały charakteru kluczowego, gdyż ich zastosowanie wymagało szczególnych ustaleń faktycznych, które w ocenie Sądu *meriti* w sprawie nie zaistniały. Ustalenie, w wyniku sądowej wykładni umowy, że cykl szkoleń należało podzielić na części oraz że pozwana ukończyła kurs [...], zaś nie uzyskała certyfikatu psychoterapeuty Sekcji Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychologicznego lub/oraz Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, pozwolił Sądowi *meriti* na rozstrzygnięcie, że na pozwanej nie ciążył wynikający z umowy obowiązek zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na naukę pracownika. Z ustaleń Sądu wynikało, że pozwana wykonała zobowiązanie z umowy, kończąc pierwotny kurs i pozostając w zatrudnieniu przez kolejne trzy lata. Natomiast co do kosztów kursu będącego przedmiotem aneksu nr 1 do pierwotnej umowy, pozwana zwróciła poniesione przez pracodawcę koszty.

Kwestia rozliczenia kosztów w wysokości proporcjonalnej do czasu pracy w czasie nauki w sytuacji, gdy nauka nie została zakończona, mogłaby być oceniana dopiero wówczas, gdyby powód – wykazując wysokość dochodzonego roszczenia – na nią się powołał. Tymczasem, jak ustalił Sąd drugiej instancji, z uzasadnienia pozwu nie wynika, za który etap szkolenia pozwana powinna zwrócić powodowi koszty związane z podnoszeniem kwalifikacji. W istocie trudno ustalić, co wchodzi w zakres roszczenia o zapłatę kwoty 14.002,14 zł, skoro powód nie domagał się zwrotu kosztów szkolenia dotyczącego „Podstaw [...]”. Natomiast koszty objęte aneksem nr 1 do umowy pozwana zwróciła powodowi, ponieważ nie uzyskała certyfikatu psychoterapeuty Sekcji Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychologicznego lub/oraz Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego.

Z wyводу strony skarżącej można wywieść, że kluczowym błędem Sądu *meriti* było rozdzielenie cyklu szkoleń na etapy. Do tej kwestii odnosi się zarzut oczywistej zasadności skargi. Jednakże argumentacja strony skarżącej na wykazanie tej przesłanki przedsądu jest nieprzekonująca. Niezrozumiałe jest upatrywanie oczywistej zasadności skargi w nieuwzględnieniu przez Sąd *meriti* przepisów niemających kluczowego zastosowania w sprawie. Strona skarżąca sugeruje rażące naruszenia art. 15 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, zawierającego tzw. „koszyk świadczeń gwarantowanych”, oraz § 2 pkt 5 rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki

psychiatrycznej i leczenia uzależnień, definiującego, na użytek rozporządzenia, pojęcie „osoba posiadająca certyfikat psychoterapeuty”.

Przytoczony zarzut nie został wyjaśniony w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Uzasadnienie skupia się na naruszeniu art. 353¹ k.c. w wyniku podziału przez Sąd *meriti* kursów pozwanej na etapy. Skarżący powołuje się na „podstawową zasadę swobody umów”, nie dostrzegając, że ustalenie Sądu *meriti* nie jest pogwałceniem zasady swobody umów, ale wynikiem wykładni umowy. Skoro powód dochodził roszczenia z umowy prawa pracy, to zasadniczą kwestią było ustalenie jej treści, w szczególności zobowiązania pozwanej do zwrotu kosztów szkolenia. Strona skarżąca nie upatruje oczywistej zasadności skargi w rażącym naruszeniu art. 65 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p. Ponadto, w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że ustalenie treści oświadczenia woli należy do ustaleń faktycznych i wchodzi w zakres podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sądu, a uchybienia w tym zakresie mogą być – z ograniczeniami przewidzianymi w art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. – wykazywane w ramach podstawy przewidzianej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2006 r., I CSK 175/05, LEX nr 424367; z 26 stycznia 2011 r., I UK 281/10, LEX nr 786372; z 23 stycznia 2012 r., II UK 93/11, LEX nr 1163333; z 4 kwietnia 2014 r., II CSK 405/13, LEX nr 1480316).

Przytoczenie przepisów szczególnych, dotyczących udzielania świadczeń opieki zdrowotnej, w żaden sposób nie może stanowić podstawy do podważenia ustaleń Sądu drugiej instancji co do treści umowy, jej zakresu przedmiotowego oraz elementu treści w postaci obowiązku zwrotu przez pozwaną (pracownika) kosztów szkolenia.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że strona skarżąca nie wykazała potrzeby rozpoznania jej skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia.

[a!]

[SOP]

